

Cegłowski, Jan

400-lecie śmierci św. Stanisława Kostki

Studia Płockie 40, 203-225

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Jan Cegłowski

400-LECIE ŚMIERCI ŚW. STANISŁAWA KOSTKI

Po zakończeniu w 1966 roku obchodów milenijnych w diecezji płockiej, podczas których biskupi polscy, jak i bp płocki Bogdan Sikorski, tak często odnosili się w swych przemówieniach i homiliach do postaci św. Stanisława Kostki, nadszedł czas bezpośrednich przygotowań do Uroczystości Stanisławowych.

Na polecenie ks. Prymasa biskup płocki przedłożył ustnie i na piśmie projekt obchodów na Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski w dniu 28 grudnia 1966 roku w Warszawie. Episkopat definitywnie zatwierdził datę obchodów centralnych uroczystości na 19 sierpnia 1967 roku w Przasnyszu i 20 sierpnia, czyli następnego dnia w Rostkowie. Natomiast podobne uroczystości o charakterze diecezjalnym, ustalono w każdej diecezji w Polsce na dzień 13 listopada 1967 roku.¹

Poza ogólnopolskimi Uroczystościami Stanisławowymi w Przasnyszu i w Rostkowie, jak też w parafiach diecezji płockiej, biskupi ustalili program dla wszystkich diecezji w Polsce. Dzień 13 listopada miał być poprzedzony nowennami lub triduami. Kurię Diecezjalną Płocką zobowiązano do przygotowania czytanek i kazań o św. Stanisławie i wysłanie ich po jednym egzemplarzu zgłaszającym zapotrzebowanie Kuriom w Polsce.

O wielkich rozmiarach planowanych Obchodów Stanisławowych w świecie chrześcijańskim, a zwłaszcza w Ojczyźnie naszej wierni dowiedzieli się z obszernego Listu Pasterskiego Biskupów Polskich zatytułowanego: „Spotkanie ze Świętym Stanisławem Kostką” i odczytanym z ambon wszystkich kościołów parafialnych, zakonnych i rektorskich oraz kaplic publicznych w kraju podczas nabożeństw niedzielnych 28 maja 1967 roku.²

¹ W. Gapiński, Ogólnopolskie Uroczystości ku czci Św. Stanisława Kostki w Diecezji Płockiej w 400-setną rocznicę Jego śmierci – 19 i 20 sierpnia 1967 roku, Płock 1967, s. 3, Archiwum Kurii Diecezjalnej Płockiej,teczka: Dzieje kultu św. Stanisława Kostki.

² Episkopat Polski, List Pasterski biskupów polskich z okazji Czterechsetnej Rocznicy śmierci Świętego Stanisława Kostki, „Okólnik Nr 6/67 Kurii Diecezjalnej Płockiej”, s. 51-57.

Po podaniu przyczyn tak szeroko zakrojonych Uroczystości Stanisławowych, biskupi w dalszej części swego listu scharakteryzowali najpierw sylwetkę św. Stanisława Kostki. Podkreślano, że był on dobrze zbudowany, silny fizycznie, pogodnego usposobienia. Był zdolny, posiadał bystry i jasny umysł, a dojrzałością i roztropnością przewyższał o wiele swoje lata. Stanisława cechowała nieprzeciętna siła woli. To widać w konsekwencji, z jaką szedł za swoim powołaniem. Na tym bogatym podłożu naturalnym działała łaska Boża kształtując świętego. Był on również rozmiłowany w modlitwie. Nie tylko modlił się dużo i często, ale miał dar wielkiego skupienia. Podziwiano jego spokój płynący z całkowitego zatopienia się w przedmiocie rozważania. Najczęściej modlił się przed Jezusem Eucharystycznym, a część do Matki Bożej wyniósł z domu rodzinnego. Wyrażał się o Maryi ze słodyczą i miał świadomość, że Jej zawdzięcza wyzdrowienie z choroby we Wiedniu. Codziennie nawiedzał Najświętszy Sakrament. Dla wszystkich był nie tyle wzorem doskonałości zakonnej, ale zwierciadłem.³

W ostatniej części listu Episkopat Polski zwrócił się bezpośrednio do młodzieży, która jest spadkobiercą świętego Rodaka.

„Mówią o was czasem, że nie imponują wam autorytety. Słuszniej byłoby powiedzieć, że jesteście do nich krytycznie ustawieni. Przekonywają nas tylko te, które sprawdzają się własnym życiem. Stanisław miał odwagę kształtować życie zgodnie ze swoim przekonaniem, na przekór niesprzyjającym warunkom zewnętrznym. Był prosty, prawdziwy i szczery. Jest więc jednym z tych, których przyjmujecie. Wasze spotkanie ze św. Stanisławem jest tym ważniejsze, że macie przejąć z rąk ludzi starszych zadanie, wyznaczone Kościołowi przez Chrystusa w naszych czasach. I dlatego my, biskupi, z pełnym zaufaniem do Młodej Polski w Roku Drugiego Tysiąclecia, który uważamy za Rok Młodzieży Polskiej, w rocznicę Wielkiego Aktu Oddania, wezwaliśmy was do włączenia się w ten Akt, przez wasze osobiste oddanie się w macierzyńską Niewolę Maryi za wolność Kościoła w Ojczyźnie i na całym świecie. (...) Oddając się Maryi, naśladowaliście św. Stanisława, który złożył osobisty akt głębszego oddania się Matce Najświętszej i związania z Nią na zawsze. Co wyszło z tego oddania w życiu Stanisława już wiecie, cały świat klęka przed świętym Polakiem. Wierzmy młodzieży, że i z waszego oddania się Maryi, wynikną rzeczy potężne. Ufamy, że dzięki wam, po setkach lat, świat z podziwem chylić będzie głowę przed świętą Wiarą Narodu Polskiego, przed Polską zawsze wierną.”⁴

³ Tamże, s. 53.

⁴ Tamże. Zgodnie z zarządzeniem Nr 2290/67 z dnia 4 maja 1967 r. list miał być odczytany 28 maja 1967 r. we wszystkich kościołach parafialnych, rektorskich i zakonnych oraz w kaplicach publicznych w czasie wszystkich nabożeństw.

Na zakończenie listu biskupi oddali całą młodzież polską przez przyczynę św. Stanisława z Rostkowa w macierzyńską opiekę Bogarodzicy i Matki Kościoła.

1. Zarządzenia i działania biskupa płockiego dotyczące rocznicy 400-lecia śmierci św. Stanisława Kostki

Dla usprawnienia prac nad główną Uroczystością Rocznicową w Rostkowie, dnia 11 marca 1967 roku bp Bogdan Sikorski wydał dekret następującej treści:

- „1. Powołuję z dniem dzisiejszym do życia Komitet Wykonawczy Międzydiecezjalnych Uroczystości w 400-lecie śmierci św. Stanisława Kostki.⁵
2. Przewodniczącym Komitetu jest Biskup Płocki, zastępcą Przewodniczącym ks. protonotariusz dr Zdzisław Piecha.
3. Zebranie Komitetu zwołuje i przewodniczy obradom Biskup Płocki lub Jego zastępca.
4. Charakter zespołu jest roboczy, każdy z Członków ma ściśle określone zadania, które są wymienione w tym Dekrecie lub odnotowane w protokóle pierwszego zebrania.”

Kolejnym dekretem biskup płocki ustalił datę centralnych uroczystości międzydiecezjalnych na 20 sierpnia 1967 roku w Rostkowie, w miejscu „urodzenia Najpiękniejszego Syna Płockiej Diecezji św. Stanisława Kostki.”⁶

Zapowiedziano udział w uroczystościach Prymasa Polski i całego Episkopatu. Uroczystości miały poprzedzić celebry księży biskupów w wyznaczonych kościołach diecezji 19 sierpnia 1967 roku. Szczególnie uroczyście miały być odprawiane nabożeństwa w tych miejscowościach, z którymi wiąże się życie Świętego: w Przasnyszu, kościele parafialnym naszego Rodaka i miejscu spoczynku Jego rodziców i dwóch braci, w Drobinie oraz Zakroczymiu.⁷

Biskup Bogdan Sikorski miał powierzoną troskę o przygotowanie uroczystości zarówno w diecezji płockiej, jak i na skalę ogólnopolską. Czynił wszystko w porozumieniu z Episkopatem Polski doświadczając życzliwej współpracy i zaangażowania wszystkich biskupów.

⁵ B. Sikorski, Dekret o utworzeniu Komitetu Wykonawczego Międzydiecezjalnych Uroczystości w 400-lecie śmierci św. Stanisława Kostki z dnia 11 marca 1967 r. Nr 1200/67, MPP 5-6 (1967), s. 128-129. Zob. „Okólnik Nr 4/67 Kurii Diecezjalnej Płockiej”, s. 39-41.

⁶ B. Sikorski, Dekret o międzydiecezjalnej uroczystości ku czci św. Stanisława Kostki w Rostkowie, MPP 10-11 (1967), s. 242-247.

⁷ B. Sikorski bp, Dekret o utworzeniu Komitetu..., dz. cyt.

W dniach 26-28 czerwca 1967 r. odbył się w Płocku Międzydiecezjalny Kurs Katechetyczny, gromadząc uczestników z całej Polski.⁸ Wykorzystując i tę okazję, biskup w swoim przemówieniu powitalnym poświęcił dużo uwagi św. Stanisławowi Kostce. Z dumą podkreślił,

„że z Mazowsza, przez wieki walczącego z naporem krzyżackim (ziemia dobrzyńska), z głębokiej religijności jego ludu, wyrósł najpiękniejszy kwiat przywiązania do Chrystusa i Jego Matki, pierwszy polski święty XVI w., wielki Ziomek, którym się chlubimy. Ze względu na jego kult, od dawna mocno zakorzeniony w płockiej diecezji i sprawowany zwłaszcza w formie uroczystej 9-dniowej nowenny w listopadzie, św. Stanisław Kostka w sposób szczególnie jest nam bliski. Bliski jest także katolickiej młodzieży polskiej, jako jej wzór i patron. Wpatrując się w jego sylwetkę duchową można w nim łatwo zauważyć trzy znamienne rysy: ukochanie Chrystusa (kult Najświętszego Sakramentu), Jego Matki i wierność swemu powołaniu. Te trzy rysy stanowiły jakoby trzy potężne siły duchowe, które go zaprowadziły na szczyty świętości.”⁹

Biskup w swej wypowiedzi określił obecny wiek „wiekiem materializmu” i postawy konsumpcyjnej, którym ulega dziś nasza polska młodzież wraz z całym społeczeństwem. Dlatego tak bardzo na czasie jest hasło życia, przypisywane św. Stanisławowi Kostce: „Ad maiora natus sum”. Należy je stawiać człowiekowi dzisiejszemu jako wymaganie Boże, należy wpajać je w dusze dzieci i młodzieży, by umiały wznieść się od stworzeń do Stwórcy, by z darów kochającego nas Boga przeniosły swą miłość na ich Dawcę, by poznały dobrze właściwą hierarchię wartości. To są, jak kontynuował biskup, także zadania katechizacji parafialnej i wszelkiej pracy duszpasterskiej nad młodzieżą i dziećmi. Obrady tego Kursu miały na celu znalezienie najlepszej drogi do umysłów i serc młodzieży. Na koniec biskup prosił Patrona młodzieży, św. Stanisława Kostkę, który również w trudnych warunkach szukał i znajdował najlepszą drogę do Boga, by opiekował się pracą realizowanego Kursu Katechetycznego. „Niech patronuje nam w obradach i wypraszaj u Boga dla naszej młodzieży łaskę świętości, którą zdobył sam i pokazał jak zdobyć ją można i należy.”¹⁰

Na 17 czerwca 1967 roku ordynariusz płocki zwołał plenarne posiedzenie Komitetu, na którym złożono sprawozdanie ustne z przebiegu przygotowań. Jeszcze raz gruntownie rozważono całokształt spraw organizacyjnych, uzupełniono braki i ustalono definitywnie szczegółowy program uroczystości centralnych i parafialnych w diecezji płockiej. W spotkaniu

⁸ B. Sikorski, Przemówienie powitalne na otwarcie Międzydiecezjalnego Kursu Katechetycznego w Płocku (26 – 28 czerwca 1967 r.), MPP 10-11 (1967), s. 260-263.

⁹ B. Sikorski, Przemówienie powitalne..., dz. cyt., MPP 10-11 (1967), s. 260-263.

¹⁰ Tamże.

brał udział biskup, który przedkładane do omówienia sprawy, uprzednio sam wnikliwie przemyślał.¹¹

Biskup płocki był bardzo zainteresowany przebiegiem przygotowań, poświęcał sam wiele czasu na spotkania, precyzowanie planów, dogłębne oglądanie prac. Kilkakrotnie wyjeżdżał do Przasnysza i Rostkowa ze swymi najbliższymi współpracownikami, aby przekazać rzeczowe uwagi i zachęcać do intensywnego działania, aby uroczystości wypadły imponująco, na co zasługiwał Świąty z Mazowsza.¹²

Wydział Duszpasterski i Katechetyczny Kurii Płockiej opracował i wydał w maszynopisie specjalne teczeki duszpasterskie z materiałami do nabożeństw, przemówień, inscenizacji, słuchowisk, poświęcone osobie i życiu św. Stanisława oraz katechezy i różne okolicznościowe pamiątki. Miało to służyć kapłanom w przygotowaniu uroczystości centralnych, jak i parafialnych.

Bezpośrednio przed sierpniowymi uroczystościami w Przasnyszu i Rostkowie odbyły się tygodniowe misje parafialne, które prowadzili ojcowie pasjoniści. Natomiast w pozostałych parafiach diecezji zgodnie z dekretem biskupa, odbyły się tridua z nabożeństwami i okolicznościowymi naukami.¹³

Te duchowe ćwiczenia, liczne spowiedzi i Komunie św. oraz nieprzełiczone modlitwy wiernych, zwłaszcza dzieci i młodzieży, poważnie wpłynęły na podniosły nastrój i należyty przebieg uroczystości Stanisławowych w całej diecezji płockiej.

W tym samym czasie, co uroczystości międzydiecezjalne zaplanowane w dniach 19 – 20 sierpnia 1967 roku w Przasnyszu i Rostkowie, miały przebiegać uroczystości w każdej parafii diecezji płockiej. Polecenie to zostało określone w biskupim dekrete.

„Kapłanom i Wiernym całej diecezji polecam w każdym kościele w niedzielę 20 sierpnia, na najbardziej uczęszczanej Mszy św., odprawić uroczystą sumę z okolicznościowym kazaniem w duchu łączności z Prymasem i Episkopatem Polski. Po sumie obowiązuje następujące nabożeństwo: wystawienie w monstrancji Sanctissimi, pieśń do św. Stanisława, Te Deum, błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem, Boże coś Polskę, My chcemy Boga, całowanie relikwii św. Stanisława. Lud śpiewa w czasie Mszy św. wedle ustaleń dla Rostkowa, a celebrans oratio fidelium. Po każdej innej Mszy św. w tym dniu polecam śpiewać Boże coś Polskę, My chcemy Boga, dawać do całowania relikwie św. Stanisława, a w czasie Mszy św. śpiewać pieśni o św. Stanisławie.”¹⁴

¹¹ W. Gapiński *Ogólnopolskie...*, dz. cyt., s. 4.

¹² Tamże, s. 7-8.

¹³ Tamże, s. 8.

¹⁴ Tamże, s. 246.

Zgodnie z wolą biskupią, wszystkie kościoły diecezji powinny być 19 i 20 sierpnia pięknie udekorowane, a relikwie i obrazy Świętego wyeksponowane.

Duchowe przygotowanie wiernych całej diecezji powierzono proboszczom parafii oraz wikariuszom. We wszystkich kościołach dla wszystkich wiernych polecił biskup urządzić trzydniowe rekolekcje 13, 15 i 19 sierpnia – ze szczególnym uwzględnieniem duszpasterstwa młodzieży, a na zakończenie rekolekcji, 19 sierpnia, zobowiązał do przeprowadzenia spowiedzi ogólnoparafialnej.

Tradycyjna nowenna obchodzona w diecezji płockiej rokrocznie z wielkim udziałem wiernych, a zwłaszcza młodzieży, miała być odprawiona jak każdego roku przed 13 listopada. Materiały w formie czytanek i kazań przygotowała dla zainteresowanych parafii Kuria Płocka. W diecezji płockiej zalecono także, aby we wszystkich parafiach urządzano akademie, inscenizacje, słuchowiska i inne programy artystyczno-muzyczne. W sposób szczególnie te formy kultu miały mieć charakter imponujący i ambitny, z zaangażowaniem wielu młodych ludzi w tych wspólnotach parafialnych, do których mieli przybyć gościnnie w dniu 19 sierpnia ustaleny biskupi. Aby zmobilizować do gorliwszej pracy, biskup zarządził, żeby proboszczowie poszczególnych parafii przesłali na jego ręce maszynopisy kazań wygłoszonych w ich kościołach 20 sierpnia oraz opisy sierpniowych uroczystości. W ten sposób biskup chciał stworzyć księgę – pamiątkę sierpniowych „Uroczystości Stanisławowych” na Płockim Mazowszu.¹⁵

Przedostatnim etapem przygotowań do uroczystości było słowo pasterza płockiego z dnia 16 lipca 1967 roku skierowane do diecezjan dnia 13 sierpnia 1967 roku podczas nabożeństw. Biskup przedstawił obszernie aspekt faktyczno-prawny, czyli długą drogę wiodącą do uroczystości jubileuszowych ku czci św. Stanisława Kostki. Nie zabrakło też aspektu religijno-duchowego, uwzględniającego historię życia i kultu Świętego w ciągu wieków.¹⁶

„Uroczystości Stanisławowe” miały być wspólną radością, dumą, historyczną chwilą, nade wszystko miały stać się modlitewnym przeżyciem całej rodziny diecezjalnej. Stąd biskup przedstawił w liście program uroczystości i zapraszał do jak najliczniejszego skorzystania z tej duchowej i duszpasterskiej propozycji.

„by Ojciec Niebieski przyjął nasz modlitewny hołd, który pragniemy Mu złożyć przez ręce św. Stanisława! Obyśmy w Rostkowie poczuli się rozmodloną rodziną Bożą, która wspólnie w duchu wiary i miłości, krocząc śladami św. Stanisława, uświęcając się i zdążając do nieba, pokornie uwielbili Boga, swego Stwórcę, Pana i Ojca Najlepszego. Niech zachętą do gorącej modlitwy bę-

¹⁵ B. Sikorski, Dekret o Międzydiecezjalnej..., dz. cyt., s. 246.

¹⁶ B. Sikorski, Słowo Arcypasterskie przed międzydiecezjalną uroczystością 400-lecia śmierci św. Stanisława Kostki, „Okólnik Nr 14/67 Kurii Diecezjalnej Płockiej”, s. 115.

dą słowa Jezusa Chrystusa: „Proście, a będzie wam dane; szukajcie, a znajdziecie; kołaczcie, a będzie wam otworzone. Każdy bowiem kto prosi – otrzyma; kto szuka – znajdziecie, a kołaczącemu będzie otworzone” (Mt 7,7-8).¹⁷

W ostatnie fazy obszernego listu, biskup apelował:

„Pielgrzymujcie stale do Rostkowa i fary przasnyskiej, by uczcić relikwie Świętego i pomodlić się w miejscach, które On uświęcił swoją modlitwą. Duszpasterze z Rostkowa i Przasnysza z radością i chętnie dadzą wam zawsze do ucałowania relikwie Świętego, odmówią z wami litanię ku czci waszego Patrona. Nawiedzajcie Drobin koło Raciąża, skąd pochodziła pobożna matka św. Stanisława Małgorzata Kryska. Kościół Drobiński ma dwa piękne pomniki Kryskich i kryje doczesne szczątki dziadków Świętego po kądzieli. Nawiedzajcie historyczny kościół parafialny w Zakroczymiu, miasteczko związane z urzędem Jana Kostki, kasztelana zakroczymskiego, ojca naszego Patrona. Kościół ten posiada również relikwie Stanisławowe, jak i płocka katedra i kilkanaście świątyń diecezji. Relikwie te przywożłem w 1965 roku do kraju z Rzymu, aby pogłębić i ożywić kult Świętego w diecezji.”¹⁸

W przeddzień centralnych obchodów 400-lecia śmierci patrona młodych, czyli 19 sierpnia 1967 roku, zaplanowano w farze przasnyskiej oraz wielu innych kościołach diecezji odprawienie uroczystych nabożeństw z udziałem księży biskupów.

Biskup płocki wytypował parafie, w których zaproszeni biskupi na „Uroczystości Stanisławowe” mieli 19 sierpnia wieczorem odprawić Msze św. i wygłosić kazania. Do udziału w tych nabożeństwach zobowiązano księży i wiernych. Biskup położył nacisk, aby w sposób szczególnie uroczyste odbyły się celebry w Zakroczymiu i Drobinie, z którymi to miejscowościami wiąże się ściśle życie św. Stanisława Kostki. Dzień wcześniej biskup polecił w tychże kościołach spowiadać wiernych przy udziale konfratrów kondekanalnych.

Wśród wytypowanych parafii, w których dokonały się uroczyste celebry z udziałem biskupów polskich, znalazły się:¹⁹

1. Płocka katedra – kardynał Karol Wojtyła
2. Płock par. św. Stanisława Kostki – biskup Julian Groblicki
3. Rypin – biskup Andrzej Wronka
4. Gąbin – biskup Jan Jaroszewicz
5. Gostynin – biskup Henryk Muszyński

¹⁷ Tamże, s. 120.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ B. Sikorski, Dekret o Międzydiecezjalnej ..., dz. cyt., s. 244-245.

6. Pultusk – biskup Piotr Kałwa
7. Sierpc – biskup Stefan Bareła
8. Drobin – biskup Jerzy Ablewicz
9. Raciąż – biskup Karol Pękala
10. Ciechanów – biskup Antoni Pawłowski
11. Nasielsk – biskup Piotr Gołębiowski
12. Wyszaków – biskup Gerard Bernacki
13. Chorzele – biskup Józef Drzazga
14. Serock – biskup Stanisław Jakiel
15. Baranowo – biskup Aleksander Mościcki
16. Płońsk – biskup Kazimierz Majdański
17. Wyszogród – biskup Jan Zaręba
18. Różan – biskup Władysław Jędruszek
19. Czerwińsk – biskup Bohdan Bejze
20. Zakroczym – biskup Waław Skomorucha
21. Tuchowo – biskup Jan Fondaliński
22. Mława par. św. Trójcy – biskup Bernard Czapliński
23. Żuromin – biskup Zygfryd Kowalski
24. Skępe – biskup Wilhelm Pluta
25. Maków Maz. – biskup Franciszek Jop
26. Pomiechowo – generał paulinów Jerzy Tomziński
27. Imielnica – biskup Wincenty Urban
28. Przasnysz – ks. kard. Stefan Wyszyński²⁰

Biskup płocki określił też, jak powinno wyglądać nabożeństwo w kościołach goszczących biskupów.

Ma się odbyć „uroczysta procesja naokoło kościoła ze śpiewem i biciem dzwonów. Powitanie liturgiczne należy przeprowadzić u wejścia do kościoła. Biskupa siedzącego na tronie powitają dzieci, młodzież i starsi. Mszę św. powinien celebrować Ksiądz Biskup, w czasie której Lud śpiewa według dyrektyw dla Rostkowa na 20. VIII. 1967 roku. Po Mszy św. trzeba odśpiewać *Te Deum*, *Boże coś Polskę* i *My chcemy Boga*, oraz ucałować relikwie św. Stanisława Kostki. Do 20 lipca br. zainteresowani Proboszczowie byli zobowiązani do przedstawienia biskupowi płockiemu na piśmie programu szczegółowego nabożeństwa z udziałem Księdza Biskupa – Gościa.”²¹

W dokumentach archiwalnych²² zachował się opis uroczystości w dniu 19 sierpnia 1967 roku w Płocku z udziałem kard. Karola Wojtyły z Krakowa.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże, s. 245.

²² Archiwum Kurii Diecezjalnej Płockiej,teczka: Dzieje kultu św. Stanisława Kostki.

O 19.00 przybył on do katedry plockiej w asyście biskupa Piotra Dudźca i ks. kan. Seweryna Wyczalkowskiego, dziekana plockiego. W kruchcie świątyni czekali już członkowie kapituły katedralnej i przedstawiciele KUL, kapłani oraz wierni miasta Płocka. Mszę św. celebrował sam kardynał Karol Wojtyła. Ks. kardynał za kanwę przemówienia wybrał tekst z Biblii: „Gdzie jest twój skarb, tam jest serce twoje”, odsłaniając w ten sposób klucz do zrozumienia duchowej głębi życia świętego. Stosując te słowa do życia współczesnej młodzieży, kard. Karol Wojtyła zalecił jej szukanie zażyłości z Bogiem przez łaskę i przyłgnięcie do Chrystusa przez miłość swego serca.²³ Na koniec nabożeństwa udzielono zgromadzonym wiernym błogosławieństwa relikwiami Świętego. Uroczystość zakończono o godz. 21.00.

Najobszerniejsze relacje w dokumentach źródłowych dotyczą osoby kard. Stefana Wyszyńskiego. Ks. prymas udając się 19 sierpnia z Gniezna do Przasnysza, zatrzymał się po drodze w Ciechanowie. Przed godziną 16.00 przy kościele parafialnym na placu oraz wzdłuż przyległych do niego ulic zgromadziło się około 15.000 ludzi. Autorytet moralny Polaków skupił te tłumy wiernych na wspólną modlitwę i świętowanie. Około 60 samochodów osobowych i 150 motocykli wyjechało na spotkanie prymasa do granicy parafii. Przywitano Gościa burzą oklasków. Prymasa przed świątynią przywitał bp Bogdan Sikorski, bp Jan Czerniak, sufragan z Gniezna oraz duchowieństwo. Dzieci ubrane w stroje krakowskie przywitały kardynała kwiatami i śpiewem. W świątyni słowa powitalne wygłosiły dzieci, młodzież i dorośli, a następnie proboszcz parafii ks. prałat Stanisław Tenderenda. Prymas w swoim słowie zachęcał wiernych do modlitwy i naśladowania św. Stanisława Kostki. Po przemówieniu i udzieleniu błogosławieństwa odprowadzono Prymasa procesjonalnie na plebanię, skąd udał się do Przasnysza. Przez całą drogę asystowała im bandera samochodowo-motocyklowa. Wierni Ciechanowa tego dnia ponownie spotkali się na wieczornym nabożeństwie, któremu przewodniczył bp Jan Czerniak.²⁴

Relacja o przybyciu Prymasa do Przasnysza i uroczystościach 19 sierpnia, pochodzi od ks. Czesława Szewczaka z Przasnysza.²⁵ Na długo przed przybyciem kard. S. Wyszyńskiego tłumy wypełniły kościół, teren wokół świątyni oraz trasę wzdłuż ulicy, którą miał przyjechać Prymas. Na ulicy i w świątyni flagi narodowe i papieskie dodawały splendoru. O 17.20 nadjechał Prymas w asyście 8 samochodów i 16 motocykli. Liczba wiernych wynosiła wtedy około 10.000. Radość ludzi na widok prymasa wyraziła się spontanicznie wiwatami i okrzykami. O 18.00 w drzwiach ko-

²³ K. Wojtyła kard., Gdzie jest twój skarb, tam jest serce twoje. Kazanie wygłoszone przez kar. Karola Wojtyłę w katedrze plockiej 19 sierpnia 1967 r. podczas Ogólnopolskich Uroczystości 400 lecia śmierci św. Stanisława Kostki. Zob. Archiwum Kurii Diecezjalnej Płockiej,teczka: Dzieje kultu św. Stanisława Kostki.

²⁴ W. Gapiński, Ogólnopolskie..., dz. cyt., s. 9-10.

²⁵ Tamże, s. 10-11.

ściola liturgicznego powitania dokonał proboszcz miejscowy, ks. E. Szewczak. Po wstępnych powitaniach ks. bp Bogdan Sikorski wygłosił z ambozny przemówienie inauguracyjne o międzydiecezjalnych uroczystościach ku uczczeniu 400-lecia śmierci św. Stanisława Kostki. Mówca wprowadził zebranych w tajemnicę życia i świętości naszego wielkiego Mazowszani-
na oraz w historię Jego kultu w świecie chrześcijańskim.

„Objawy czci – mówił ks. biskup – okazywano Stanisławowi Ko-
stce już bezpośrednio po zgonie, kiedy to u jego trumny, przybra-
nej wbrew zwyczajowi zakonnemu w kwiaty, tłumnie gromadzili
się ojcowie i bracia jezuici oraz lud rzymski. Modlono się z wiel-
kim przejęciem, wielbiono głośno cnoty Zmarłego, wylewano łzy,
całowano Jego stopy, zabierano szczątki szat, by je ze czcią w do-
mach przechowywać. Już niewiele lat po śmierci głowę Stanisła-
wa Kostki wystawiono w kaplicy nowicjusów jezuickich w Rzy-
mie na ich stale ponawianą usilną, gorącą prośbę, aby ich
pobudzała do gorliwszej jeszcze modlitwy. Do aktu beatyfikacji
przyczynił się król Zygmunt III Waza, który delegował w charak-
terze swego posła w tej sprawie do Rzymu ks. Andrzeja Opaliń-
skiego z Bnina, proboszcza płockiego, późniejszego biskupa po-
znańskiego. Starania zakończyły się pomyślnie, bo oto 14
sierpnia 1605 r., czyli 362 lata temu, papież Paweł V ogłosił uro-
czyście Stanisława Kostkę, błogosławionym.”²⁶

W przemówieniu biskup w dużym skrócie mówił o dalszych trudnościach
związanych z kanonizacją Stanisława. Starali się o nią królowie polscy: Zyg-
munt III, Władysław IV, Jan Kazimierz, Michał Korybut Wiśniowiecki
i Jan III Sobieski, jak też synody piotrkowskie oraz sejm konwokacyjny z 1674
r. Dekret kanonizacyjny ogłoszono dopiero 31 grudnia 1726 r.²⁷

Biskup ukazał też wpływ duchowy, jaki Święty wywarł w ciągu 400 lat
na ducha narodu polskiego i młodzieży polskiej. „Głęboka wiara, wsparta
piękną katolicką tradycją rodziców naszego Świętego zrodziła odpowied-
nią atmosferę wychowawczą w domu Rostkowskim, o której tak zaświad-
czył Paweł Kostka, rodzony brat Stanisława: „Rodzice wychowywali nas
po katolicku, pouczając o dogmatach katolickich. Nie przyzwyczajali nas
do przyjemności, postępowali z nami surowo. Zaprawiano nas do modli-
twy, uczeiwości. Wszyscy nas upominali i brali udział w naszym wychowa-
niu” – stwierdził pasterz diecezji.²⁸

Po zakończeniu przemówienia rozpoczęto liturgię Mszy św., której prze-
wodniczył bp Franciszek Jedwabski, sufragan poznański. Kazanie wygłosił

²⁶ B. Sikorski, Przemówienie inauguracyjne biskupa płockiego na uroczystym nabożeń-
stwie w farze Przasnysza 19 sierpnia 1967 r., MPP 1-2 (1968), s. 39.

²⁷ Tamże.

²⁸ Tamże, s. 40.

prymas Polski. Mówił on o wciąż aktualnym przykładzie św. Stanisława Kostki, walczącego o prawo do własnej religijności, o prawo do własnej drogi do Boga oraz o zwyciężeniu w tej walce złych mocy w duchu wolności i czystości sumienia.²⁹

„Obecnie, gdy tak często słyszymy o idących zmianach, mogłoby się wydawać, że wzór sprzed czterech wieków nie nadaje się już na czasy dzisiejsze. Ciągłe mówi się, że są nowe czasy, nowi ludzie, nowe zainteresowania, potrzeba więc nowych wzorów i przykładów. Niewątpliwie, każdy wiek ma swoje potrzeby i rodzi nowe wymagania. Ale gdy przyglądamy się współczesnym potrzebom, to między czasami dzisiejszymi a przeszłością, w której żył Stanisław, widzimy pewne analogie” – stwierdził prymas.³⁰

Następnie kard. S. Wyszyński w swym kazaniu podkreślał, że Stanisław żył w trudnej epoce. Trwała reformacja, rozgorzała walka w chrześcijaństwie. Całe narody odchodziły od Kościoła Rzymskokatolickiego. Staszek Kostka jako młody chłopak przybył do szkoły do Wiednia i znalazł się w morzu odstępstwa, niewiary i zdrady. Będąc chory, nie mógł nawet poprosić księdza z Komunią św., gdyż mieszkał w domu protestanta wrogo nastawionego do katolików. Z pomocą przyszła mu Maryja, którą tak ufnie i żarliwie prosił o Boży Chleb.

„Dzisiaj, jak mówił kard. S. Wyszyński, też są trudne warunki. Próbuje się wychować pokolenia młodych bez Boga, utrudnia praktyki religijne, młodzież mieszkająca w internatach, czy nawet w szkołach ma tak organizowane zajęcia, by nie poszła na Mszę św. i nie angażowała w ruchy religijne. Stanisław całą duszą walczy ze swoim otoczeniem, nawet z bratem, o pełne prawo do wolności religijnej i zwycięża! W naszych czasach też potrzeba męstwa, aby dochować wierności Bogu, Ewangelii, Kościołowi i swej godności człowieka, istoty rozumnej, wolnej i miłującej. Dlatego ten dawny wzór Stanisława Kostki nie zestarzał się i będzie zawsze aktualny, bo zawsze będzie trwała jakaś forma walki z Bogiem.”³¹

Dzisiejszej młodzieży, odnoszącej sukcesy w najrozmaitszych gałęziach sportu i głęboko zainteresowanej wyczynami współczesnej techniki, może się wydawać, że Stanisław ma niewiele do powiedzenia. A przecież Stanisław z Rostkowa ustanowił wspaniały rekord. Poszedł pieszo z Wiednia do Augsburga, a stamtąd do Rzymu. Człowiek mężny i odważny. To nie ślamazarny święty. Ustanowił on swoisty rekord miłości. Bez autobusów, motocykli, drogowskazów, których nie było. Bez zorganizowanych podró-

²⁹ W. Gapiński, *Ogólnopolskie...*, dz. cyt., s. 12.

³⁰ S. Wyszyński, *Wiecznie aktualny wzór dla młodzieży świata* (kazanie wygłoszone podczas uroczystości ku czci św. Stanisława Kostki w Przasnyszu, dnia 19 sierpnia 1967 r.), „Okólnik Nr 26/67 Kurii Diecezjalnej Płockiej”, s. 202.

³¹ Zob. W. Gapiński, *Ogólnopolskie...*, dz. cyt., s. 12.

ży i przydrożnych barów czy restauracji. Był więc on wytrwały, przedsiębiorczy i zwycięski.³²

„Czyż taki wzór może nie pociągać? – pytał w swym przemówieniu kardynał. Może on imponować zawsze. Młodzież nie powinna brnąć w życie wygodne, łatwe, bez kłopotów. Jesteśmy bowiem zawsze na jakiejś wielkiej przełęczy, gdzie wieją wszystkie wiatry. Musimy więc mocno i mężnie wrosnąć nogami, sercem i miłością w ziemię ojczystą i jej wierność Bogu, Krzyżowi, Ewangelii i Kościołowi, własną rodzinę, pracę codzienną i powołanie. Nie chodzi już bowiem o przejście z Wiednia do Rzymu, ale przejście z progu własnego domu poprzez długie życie tak, aby trafić do Ojca Niebieskiego.”³³

Wreszcie kard. S. Wyszyński podkreślił wielkie znaczenie Kościoła w życiu narodów. Konkludował swą wypowiedź w ten oto sposób:

„Nieraz mówi się, że Kościół się przeżył, że jest stary i nie na czasie. A tymczasem wszystko, czego Kościół dzisiaj uczy, jest bardziej potrzebne współczesnej ludzkości dla uratowania jej od zagłady, aniżeli najpotężniejsze współczesne środki technicznego życia. Współczesna technika niekiedy mobilizuje potworne siły, aby skierować je przeciwko innym narodom w bratobójczej walce. A Kościół pragnie wyprostować ściśnięte pięści, rozpogodzić rozognione twarze, ucząc: «Będziesz miłował Pana Boga swego całym swoim sercem, całą swoją duszą i całym swoim umysłem. Będziesz miłował swego bliźniego, jak siebie samego».³⁴ «Miłujcie nieprzyjaciół waszych; dobrze czyńcie tym, którzy was nienawidzą».³⁵ Na drodze z Wiednia do Augsburga Staszek podobnie modlił się za swoich prześladowców. Jaka to wielkoduszność, jakie otwarcie serca! Jakie potężne możliwości rozwojowe staną przed ludzkością, gdy będzie ona umiała miłować i przebaczać, jednoczyć w pokoju Bożym i dawać wszystkim pokój, jakiego świat dać nie może i nie umie.”³⁶

Po Mszy św. Prymas Polski wraz z obecnymi na uroczystości biskupami poświęcił kaplicę Kostków.³⁷ Prymas poświęcił też ołtarz i figurę Świętego.

³² S. Wyszyński, *Wiecznie aktualny wzór...*, dz. cyt., s. 203.

³³ Tamże., s. 203-204.

³⁴ Mt 22, 37-39. Zob. Pwt 6,5; Kpł 19,18.

³⁵ Łk 6,27.

³⁶ S. Wyszyński, *Wiecznie aktualny...*, dz. cyt., s. 207.

³⁷ Modlitwa na poświęcenie Kaplicy i ołtarza św. Stanisława Kostki w Farze Przasnyskiej 19. VIII. 1967 r. przez J. Em. Prymasa Polski: „Wszechmogący, Wieczny Boże, choć niebo i ziemia ogarnąć Cię nie zdołają, chciałeś jednak mieć dom, w którym wzywane byłoby święte Imię Twoje, a każdy człowiek dostępowałby ogromu Twego Mił-

Po zakończeniu poświęceń biskup płocki zapoczątkował wieczystą nowennę ku czci św. Stanisława Kostki. Bp B. Sikorki zobowiązał duszpasterzy przasnyskich, by od tej pory wieczorem, w każdy czwartek, sprawowali w tej kaplicy Mszę św. i odmawiali wieczystą nowennę.

Po błogosławieństwie relikwiami zakończono imponujące nabożeństwo, które trwało 3 godziny.³⁸

Dla Przasnysza ustalono, że przez całą noc z 19 na 20 sierpnia będą otwarte trzy kościoły – parafialny i obydwie zakonne. U ojców pasjonistów sprawował Mszę św. koncelebrowaną biskup Jan Wosiński o północy. Do koncelebry Kuria Płocka zaprosiła wytypowanych księży. Kazanie sławiące cnoty św. Stanisława Kostki wygłosił o. Tadeusz Zalewski, wykładowca teologii w studium zakonnym ojców pasjonistów. Po nabożeństwie pielgrzymi udali się na nocleg zapraszani przez mieszkańców Przasnysza do swoich domów.³⁹

Uroczystości rozpoczęte 19 sierpnia 1967 roku przebiegały zgodnie z wytycznymi zawartymi w dekrecie biskupa płockiego.⁴⁰ Były one duszpasterskim sukcesem i dobrze przygotowywały do centralnych obchodów 20 sierpnia w Rostkowie. Tak wielkiego poruszenia religijnego i solidarności międzyludzkiej w świadczeniu sobie wzajemnie pomocy, gościnności i zaangażowania w prace jubileuszowe, dawno na Mazowszu nie odnotowano. Potwierdziło się przekonanie, że wiara stanowi nadal mocny fundament społeczny w polskim narodzie.

2. Przebieg głównych Uroczystości Stanisławowych w Rostkowie

Dnia 20 sierpnia 1967 roku drogi i ścieżki zaroily się od pątników zmierzających do Rostkowa. Przemoczeni, zabłoceni i przemierznięci szli w większości pieszo, choć wielu przemierzało szlak do Rostkowa też furmankami, rowerami, motorami i samochodami. Już o godzinie 8.00 w kościele w Rostkowie została odprawiona Msza św. koncelebrowana przez

sierdza – kornie Cię prosimy – racz pobłogosławić i poświęcić tę kaplicę, w podziemiach której spoczywają doczesne szczątki dobrych i pobożnych Rodziców św. Stanisława Kostki, oraz zmarłego w opinii świętości – Jego Brata – Pawła i Wojciecha. Niech odnowione, jako wyraz uwielbienia Ciebie i dziękczynienia za dar otrzymany w osobie świętego Stanisława, łaską i błogosławieństwem Twoim oczyszczona będzie od wszelkich niedoskonałości ludzkich. Niech Najświętsza Ofiara i prośby w niej składane wyjedną u miłosierdzia Twego potrzebny nam dar wiary, wytrwania przy Tobie, jedności i świętości. Niech to się stanie przez Pana naszego Jezusa Chrystusa, który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Św. Bóg po wszystkie wieki wieków. Amen.” Zob. MPP 3-4-5 (1968), s. 88-90. Także: w: Okólnik Nr 17/67 Kurii Diecezjalnej Płockiej, s. 136-146.

³⁸ W. Gapiński, *Ogólnopolskie...*, dz. cyt., s. 13.

³⁹ Tamże.

⁴⁰ B. Sikorski, *Dekret o Międzydiecezjalnej...*, dz. cyt., s. 246. Zob. „Okólnik Kurii Diecezjalnej Płockiej” Nr 11/67.

dziewięciu księży. Głównym celebransem był ks. dr Tadeusz Rutowski, wicerekretarz Wyższego Seminarium Duchownego.⁴¹ Po wygłoszonej homilii odczytano dekret biskupa płockiego o erekcji parafii pod wezwaniem św. Stanisława Kostki w Rostkowie, włączając ją do dekanatu przasnyskiego. Dotychczasowy kościół filialny w Rostkowie, a należący do parafii Przasnysz, z dniem 8 września 1967 roku stał się autonomiczną parafią, a pierwszym jej proboszczem został dotychczasowy opiekun Rostkowa, ks. Sylwester Szerszeniewski.⁴²

Nieco później tegoż samego dnia 20 sierpnia o godz. 10.30 z klasztoru ojców pasjonistów w Przasnyszu wyruszyli samochodami biskupi, przedstawiciele władz uczelnianych, wyżsi przełożeni zakonni i pozostali dostojni goście. Po nawiedzeniu kościoła w Rostkowie i krótkiej adoracji Najświętszego Sakramentu biskupi procesyjnie udali się do ołtarza polowego na placu przy świątyni. Procesję otwierał zabytkowy krzyż niesiony przez kleryków, następnie szli kapłani z relikwiami św. Stanisława Kostki i młodzież z obrazem Świętego. Niełatwo było się przedzierać przez tłumy wiernych. Szacunkowo podano, że było około 50.000 pątników.⁴³

Biskupi w zdumieniu patrzyli na rzesze ludzi, którzy przybyli ze wszystkich stron Polski. Niektórzy z nich wystąpili w swoich strojach ludowych, np. z Żywca, Łowicza, czy Kujaw. Obecni byli też rodacy z emigracji oraz katolicy z Czechosłowacji. Pomimo, że w nocy z 19 na 20 sierpnia i cały ranek padał rześisty deszcz, a nawet chwilami ulewny deszcz, kierowani wiarą i zdolni do składania ofiar, trwali. Biskupi patrzyli z troską w sercu na świat tonący w wodzie i pytali z trwogą, co będzie, bo uroczystości rostkowskie miały mieć miejsce ze względu na mały kościół jedynie na zewnątrz pod gołym niebem, ale równocześnie ufali dobroci Bożej i opiece św. Stanisława Kostki.

Obecnych było 37 biskupów, wśród nich prymas Polski i kard. Karol Wojtyła.⁴⁴ W inauguracyjnym przemówieniu bp płocki Bogdan Sikorski

⁴¹ „Kronika Parafii Rostkowo 1967 – 1994”, s. 3, Archiwum Parafialne w Rostkowie.

⁴² Dekret bpa Bogdana Sikorskiego Nr 4390/67 z dnia 20 sierpnia 1967 r., Archiwum Kurii Diecezjalnej Płockiej,teczka: Parafia Rostkowo.

⁴³ „Kronika Parafii Rostkowo 1967 – 1994”, s. 4, Archiwum Parafialne w Rostkowie.

⁴⁴ Kronika Parafialna wymienia 37 następujących kardynałów, arcybiskupów i biskupów obecnych na uroczystościach 20.08.1967 r. w Rostkowie: kard. Stefan Wyszyński, Prymas Polski, kard. Karol Wojtyła z Krakowa, abp Antoni Baraniak, bp Bogdan Sikorski, bp Jerzy Ablewicz, bp Stefan Bareła, bp Bogdan Bejze, bp Lucjan Bernacki, bp Bernard Czaplinski, bp Jan Czerniak, bp Józef Drzazga, bp Piotr Dudziec, bp Tadeusz Etter, bp Jan Jaroszewicz, bp Franciszek Jedwabski, bp Władysław Jędruszak, bp Franciszek Jop, bp Piotr Kałwa, bp Zygfryd Kowalski, bp Józef Kurpas, bp Kazimierz Majdański, bp Jan Mazur, bp Aleksander Mościcki, bp Edward Muszyński, bp Jan Obląk, bp Antoni Pawłowski, bp Karol Pękała, bp Wilhelm Pluta, bp Wacław Skomoroch, bp Wincenty Urban, bp Jan Wosiński, bp Andrzej Wronka i bp Jan Zaręba; zob. „Kronika Parafii Rostkowo 1967 – 1994”, s. 4.

porównał Stanisława Kostkę do bogatego młodzieńca z Ewangelii. I tak jak ewangeliczny młodzieniec odszedł smutny, zamykając się na zaproponowane Boże łaski, tak Stanisław porzuciwszy wszystko, nie zaprzepaścił zachęty Chrystusowej, co doprowadziło go do niepojętej wielkości, do świętości.

„Stajemy dzisiaj – rozpoczął mowę biskup płocki – w obliczu wielkości, która ukształtowała się wprawdzie na ziemi i w doczesności, jednak w perspektywie miała przede wszystkim niebo i wieczność całą. Zrodziła ją nieugięta siła młodzieńczej woli, wsparła zaś moc łaski wywodzącej się z łona Trójcy Przenajświętszej. Wielkość tę zbudowało pełne zrozumienie zachęty Jezusa Chrystusa, zawartej w słowach: Jeśli chcesz być doskonały, idź, sprzedaj, co posiadasz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie... (Mt 19,21).⁴⁵ To posłuszeństwo Jezusowemu wołaniu zrozumiane dogłębnie dało nadprzyrodzoną, duchową, urzekającą, niepojętą wielkość świętości. Stwierdził ją Kościół, wynosząc uroczystie Stanisława Kostkę na ołtarze...Dzięki Ci składamy Ojciec Niebieski, że Twój wzrok spoczął łaskawie na synu Mazowsza, Stanisławie, i zrobił z Niego jednego z najpiękniejszych ludzi jego pokolenia. Artyzm łaski na niezwykle bogatym podłożu naturalnym uczynił z Niego jednego z najpiękniejszych ludzi szesnastego, a może nie tylko szesnastego wieku... Wypada nam, wpatrzonym w wielkość św. Stanisława, którego pobożni rodzice, a dalej atmosfera niezachwianej wiary rodziny prawdziwie katolickiej Kostków i całego Mazowsza wprowadziły w szlaki świętości”.⁴⁶

Po przemówieniu ks. bp B. Sikorski powiadomił zgromadzonych, że Ojciec Święty Paweł VI, przychylając się do prośby biskupa płockiego Brevem Apostolskim z dnia 15. V. 1967, wyniósł św. Stanisława Kostkę na głównego Patrona diecezji płockiej – równorzędnego dotychczasowemu jej Patronowi, św. Stanisławowi Biskupowi Szczepanowskiemu – a św. Andrzeja Bobolę uczynił patronem drugorzędnym. Następnie ks. biskup odczytał telegram z błogosławieństwem Ojca św., jak też telegram ks. biskupa Rubina od młodzieży polonijnej.⁴⁷

Po wstępnym, serdecznym powitaniu niezliczonych rzesz wiernych i przekazaniu tak znaczących i ważnych dla kultu św. Stanisława Kostki decyzji papieża, rozpoczęła się liturgia Mszy św. Celebrował ją metropolita poznański abp Antoni Baraniak w asyście kleryków płockiego seminarium. Słowo Boże z wielkim zaangażowaniem i mocą wygłosił kard. S. Wyszyński.⁴⁸ Rozpo-

⁴⁵ Biblia Tysiąclecia, wydanie III poprawione, Poznań-Warszawa 1990, s. 1145.

⁴⁶ Przemówienie ks. bpa B. Sikorskiego w Rostkowie z dnia 20 sierpnia 1967 roku, „Kronika Parafii Rostkowo 1967 – 1994”, s. 5.

⁴⁷ „Kronika Parafii Rostkowo 1967 – 1994”, s. 6, Archiwum Parafialne w Rostkowie.

⁴⁸ S. Wyszyński, Z mazowieckiej kołyski – na ołtarze! Kazanie wygłoszone w Rostkowie w dniu 20 sierpnia 1967 r. przez Prymasa Polski podczas uroczystości ku czci św. Stanisława Kostki w 400-lecie jego śmierci, „Okólnik Nr 26/67 Kurii Diecezjalnej Płockiej”, s. 208-216.

czał swą mowę od przypomnienia, że „Polscy poeci mówili o św. Stanisławie Kostce, iż jest on krwią z krwi naszej i kością z kości naszych. /.../ Możemy powiedzieć, że los rodzącego się ongiś w Rostkowie małego Stanisława, równy jest losowi dzieci, rodzących się dzisiaj na tej ziemi /.../”. Prymas podkreślił najpierw olbrzymie znaczenie rodziny chrześcijańskiej, która jest kolebką Bożego życia i wielkości nowych pokoleń Narodu. Środowisko narodowe, ojczyste, rodzime, domowe wpływa w potężny sposób na kształtowanie się serc i umysłów młodych pokoleń przyszłej Polski. Wiadomo bowiem, że naród chrześcijański powstaje z rodzin. Ojczyzna rodzi się w kołyskach, kielkuje jak Jezus Chrystus przez Ducha Świętego, pod sercami matek chrześcijańskich. Jeżeli dziecko jest otoczone rodziną chrześcijańską, jeżeli ojciec sprzyja dobrym wpływom razem z matką, wówczas owoc takiego wychowania jest tym wspanialszy i bardziej ugruntowany. Pytał więc kardynał, „czego może nauczyć młodzież współczesną św. Stanisław, urodzony tutaj przed 400 przeszło laty? Przecież to on jest powodem, dzięki któremu stoi tutaj Prymas Polski wraz z biskupami, kapłanami i wiernymi, dziękując Bogu i pragnąc, by ziemia polska wydała z rodzin katolickich jak najwięcej nowych Stanisławów. Taki jest sens naszej dzisiejszej tu obecności, modlitwy i nadziei.”⁴⁹

Prymas przypomniał o tym, że Stanisław rozszławił swoją Ojczyznę na cały świat. A niewiele mamy w dziejach wielkich i wspaniałych ludzi, którzy byliby na ustach całej ludzkości: bp Stanisław Szczepanowski, Stanisław Kostka, Jan z Kęt, a z możliwych tego świata – głośny na cały świat Jan III Sobieski, którego św. Stanisław wspierał podczas wiedeńskiej odsieczy. Kard. Wyszyński zachęcał młodzież do kontemplacji, do wpatrywania się w tę piękną postać Stanisława, by właściwie odczytać jego przesłanie dla współczesnych mu rówieśników. Trzeba się uczyć od niego wierności. Wierności Bogu, który stał się dla Staszka pokarmem, mądrością, rozumem, światłem, prawdą. Wierności Bogu Eucharystycznemu, który udziela wtedy człowiekowi światła i mocy.⁵⁰

„Młodzieży! – wołał prymas. Chodźcie odważnie po świecie drogą Chrystusową. Święty z Rostkowa chce pokazać swoim przykładem, że warto szybko biec przez życie, i choć był młody, ale mocą Bożą dokonał wiele. Stanisław szybko dojrzał otwierając się na świat. Umiał walczyć ze sobą, umiał być mężny, pokonywał przeciwności, umiał się uczyć, kształcić, zdobywać wiedzę i mądrość prawdziwą, umiał szukać. Był nieustraszony, gdy trzeba było przemierzać dalekie drogi. Umiał chodzić odważnie po świecie. Stanisław chce Ci dzisiaj powiedzieć, że musisz być młodzieży mężna, nie możesz być miękka, ani zepsuta. Nie możesz poddawać się zmysłowości, nie możesz się pławić w łatwiznie życiowej,

⁴⁹ Tamże, s. 211-212.

⁵⁰ Tamże.

licząc tylko na «szerokie plecy». Żyjąc w czasach wielkich przemian naszej Ojczyzny, musisz mieć szeroko otwarte oczy. Młodzieży Polska, Prymas Polski powie Ci dziś. Naśladuj męstwo Stanisława, naśladuj jego wytrwałość, odwagę, nieustępliwość, stanowczość i ducha ofiary! (...) Przyszliśmy tutaj, do kołyski Stanisława, jak «nowonarodzone dzieci», aby ta uroczystość obmyła nasze oczy, abyśmy lepiej widzieli...Chcemy złożyć Wam braterskie gratulacje, że «Betlejem Stanisławowe» było właśnie w Rostkowie, że Wasz Ziomek, Wasz Rodak, chluba Waszej ziemi stał się klejnotem Polski, Kościoła Chrystusowego i całej ludzkości. Życzymy Wam. Niechaj będą następcy wśród Was! Biskupi i kapłani w swoich diecezjach często mówią młodzieży o Stanisławie z Rostkowa. Dziękujemy Wam za ten zaszczyt. Radujemy się, że Bóg pozwolił nam uczestniczyć w triumfie czczonoego dzisiaj Młodzieńca z Rostkowa.”⁵¹

Należy podkreślić, że słowa Prymasa, wypowiedziane z wielką mocą i troską o wiarę Narodu oraz z miłością i nadzieją wobec młodego pokolenia, wywarły głębokie wrażenie na zgromadzonym Ludzie Bożym.

Po Mszy św. w obecności 37 biskupów polskich, Prymas kard.. S. Wyszyński poświęcił figurę – kapliczkę ku czci św. Stanisława wykonaną z piaskowca i usytuowaną na placu przykościelnym odmawiając przygotowaną na tę okazję modlitwę:

„Wszchemogący, wieczny Boże, Ty pozwalasz rzeźbić posągi Świętych, bo chcesz, abyśmy spoglądając na nie oczyma ciała uświadomili sobie, że świętość Twoja jest ludziom dostępna, że słaba i krucha natura człowieka wsparta i konsekrowana Twą Miłością staje się nowa, w Chrystusie Jezusie odrodzona i przebóstwiona. Tyś sprawił też, że pośród dzieci Ziemi Przasnyskiej i całego Mazowsza Płockiego wyrósł Święty Twój Wyznawca – Stanisław Kostka, przyjmij więc nasze uwielbienie i dziękczynienie za otrzymany w Jego osobie znak Twojej Ojcowskiej Miłości, znak odrodzonego w Chrystusie Jezusie człowieka, który swą ludzką naturę, za przykładem Syna Twego, czyni narzędziem zbawienia. Prosimy Cię, Ojcze, racz pobłogosławić i poświęcić tę figurę wykonaną ku uwielbieniu Ciebie i ku uczczeniu św. Stanisława Kostki. Spraw, niech każdy, kto przed nią będzie się modlił, przez zasługi i wstawiennictwo św. Stanisława otrzyma od Ciebie łaskę za życia, a w przyszłości wieczną chwałę. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.”⁵²

⁵¹ Tamże, s. 215-216.

⁵² Modlitwa na poświęcenie figury-kapliczki ku czci św. Stanisława Kostki Rostkowie 20. VIII. 1967 przez J. Em. Prymasa Polski, „MPP” 3-4-5 (1968), s. 90.

Po poświęceniu pomnika biskupi wrócili przed ołtarz polowy. Tutaj ks. Prymas pobłogosławił relikwią św. Stanisława Kostki wszystkich zgromadzonych, a następnie cały Episkopat udzielił arcybiskupskiego błogosławieństwa.⁵³ Na koniec odśpiewano hymn „Ciebie Boga wysławiamy oraz „Boże, coś Polskę.”

Tego samego dnia księża biskupi wystosowali jeszcze z Rostkowa telegram do Ojca św. Pawła VI, dzieląc się z Nim radością wspaniałych przeżyć i świętowania 400 setnej rocznicy śmierci św. Stanisława i wyrażając papieżowi wdzięczność za przesłane na ręce Prymasa Polski w dniu 17 sierpnia tegoż roku błogosławieństwa dla uczestników jubileuszowego i modlitwonego spotkania w Rostkowie.

Cała uroczystość była imponującym wydarzeniem religijnym ożywiającym życie duchowe Mazowszan. Był to owoc długich i przemyślanych przygotowań oraz zaangażowania wielkiej grupy duchownych jak i świeckich płockiej diecezji.

3. Owoce Uroczystości Stanisławowych

Każde doniosłe przedsięwzięcie po jego zakończeniu domaga się podsumowania. Biskup jako rządcą diecezji ponosił odpowiedzialność za zorganizowanie uroczystości, za przekonanie swoich kapłanów i wiernych świeckich do ich znaczenia i potrzeby. Niezbędne do tak wielkich przedsięwzięć są też zdolności organizacyjne i sprawne zarządzanie. Te cechy posiadał biskup płocki, dlatego „Uroczystości Stanisławowe” były bardzo udane i owocne duszpastersko. Kościół szykanowany po raz kolejny ukazał się solidarny i wierny tradycjom swoich przodków. W tej kilkudziesięciu tysięcznej manifestacji na nowo nabrał duchowej siły i odwagi, by nadal bronić wartości chrześcijańskich.

Dlatego naturalną kolejną rzeczą po zakończeniu „Ogólnopolskich Uroczystości Stanisławowych” bp Bogdan Sikorski skierował list do diecezjan.⁵⁴ W liście stwierdził z entuzjazmem, że 19 i 20 sierpnia 1967 roku rozmodliła się cała diecezja, a Lud Boży zebrał obfity plon modlitwenny na życie wieczne. Biskup poinformował też z dumą, że z uroczystości biskupi wysłali telegram do papieża Pawła VI opisując przebieg świętowania i zapewnili o modlitwie za Ojca św.⁵⁵ Biskup poinformował też wiernych, że to wejście Papieża w nasze uroczystości nie miało tylko jednorazowego charakteru. Ojciec św. bowiem przysłał bullę, w której ustanowił św. Stanisła-

⁵³ „Kronika Parafii Rostkowo 1967 – 1994”, s. 4, Archiwum Parafialne w Rostkowie

⁵⁴ B. Sikorski, Słowo Arcybiskupskie po uroczystościach międzydiecezjalnych na płockim Mazowszu ku czci św. Stanisława Kostki w 400-setną rocznicę śmierci Świętego, „Okólnik Nr 17/67 Kurii Diecezjalnej Płockiej”, s. 136-146.

⁵⁵ Telegram do Ojca św. Pawła VI z uroczystości ku czci św. Stanisława w Rostkowie (20. VIII. 1967), „Okólnik Nr 17/67 Kurii Diecezjalnej Płockiej”, s. 143. o.

wa Kostkę Patronem Płockiej diecezji pierwszej klasy obok św. Stanisława Szczepanowskiego.⁵⁶

„W ten sposób prastary kult św. Stanisława Biskupa w naszej diecezji, na którym wychował się św. Stanisław Kostka przez Kryskich z Drobiną, połączył się w jedno z nowszym kultem naszego Rodaka i Ziomka z Rostkowa. Ojciec św. Paweł VI oddał więc naszą diecezję, mającą tak historyczne tradycje, pod patronat św. Stanisława Kostki; niech to nas zachęca oraz zobowiązuje do naśladowania cnót naszego Patrona, do zanoszenia modlitw przez Jego przyczynę przed Boży tron.”⁵⁷

Biskup w swym słowie do wiernych wyraził radość, że ten splendor w Rostkowie i udział delegacji z całej Polski wraz z kilkuset księżmi, siostrami i delegacjami uniwersytetów katolickich przypomniawszy naszemu społeczeństwu katolickiemu św. Stanisława Kostkę i pogłębił Jego kult, tak dawniej żywy w całym chrześcijańskim świecie. Biskup wspomniawszy też uroczystość poświęcenia odnowionej i przebudowanej kaplicy Kostków w Przasnyszu przez kard. Stefana Wyszyńskiego oraz o nabożeństwach z udziałem biskupów w 28 kościołach parafialnych naszej diecezji. W uroczystościach tych wzięło udział ok. 150-200 tysięcy wiernych. Biskup podziękował za ofiarną pracę kapłanom diecezjalnym i zakonnym, zakonnikom i ludowi Bożemu, za tak liczną i wielkoduszną odpowiedź wiernych na propozycje duszpasterskie oddawania hołdu św. Stanisławowi Kostce. Najważniejsze jest przywołanie słów proroka Izajasza: „Śpiewajcie Panu, bo uczynił wzniosłe rzeczy! Niech to będzie wiadome po całej ziemi.”⁵⁸

Biskup płocki wyraził też radość z powodu otrzymywanych listów gratulacyjnych z całej Polski za dobrze zorganizowane i bogate w treść uroczystości, które będą rzutowały na ożywienie wiary i większą cześć wobec Patrona Młodzieży Polskiej.⁵⁹

Ks. bp B. Sikorski podkreślił także trwałe zewnętrzne owoce:

1. Ojciec św. Paweł VI ustanowił św. Stanisława Kostkę drugim głównym Patronem diecezji płockiej.
2. 20 sierpnia 1967 roku została erygowana w Rostkowie Parafia św. Stanisława Kostki, druga w czasie rządów biskupa.⁶⁰

⁵⁶ B. Sikorski, Słowo Arcypasterskie po uroczystościach międzydiecezjalnych ..., dz. cyt.

⁵⁷ Tamże.

⁵⁸ Iz 12,5.

⁵⁹ B. Sikorski, Słowo..., dz. cyt.

⁶⁰ Przed objęciem rządów diecezją płocką przez biskupa Bogdana Sikorskiego była tylko jedna parafia poświęcona św. Stanisławowi Kostce – w Płocku, prowadzona przez Księża Salezjanów (erygowana 13.11.1929 r.) oraz kaplica w Kacicach (należąca do kolegium jezuitów w Pułtusk). Dopiero bp Bogdan Sikorski erygował następujące parafie ku czci św. Stanisława Kostki: Rostkowo (20.08.1967 r.), Ostrowite (23.03.1976 r.), Pułtusk

3. Odnowiono i odrestaurowano kaplicę Kostków w przasnyskiej Farze, przez co stała się godnym miejscem spoczynku rodziców i braci Świętego, jak też miejscem wieczystej nowenny i nabożeństw ku czci św. Stanisława.
4. Została zatwierdzona przez Świętą Kongregację Obrzędów litania do św. Stanisława Kostki i modlitwy wstawiennicze.
5. Odnowiono całkowicie kościół w Rostkowie, dzięki czemu nabrał wyglądu zadbanego sanktuarium, a na ementarzu przykościelnym poświęcono piękny pomnik-kapliczkę Patrona młodzieży.⁶¹

Wkrótce biskup płocki miał kolejną okazję, aby przedstawić na szerokim forum swoje spostrzeżenia po Uroczystościach Stanisławowych. 26 sierpnia 1967 r. w Święto Matki Boskiej Częstochowskiej ks. bp Bogdan Sikorski głosił rano słowo Boże ze szczytu Jasnej Góry, a o 8.00 sprawował Mszę św. wraz z księżmi i pielgrzymami z diecezji płockiej. Przemawiając do tłumów zgromadzonych przed tronem Maryi biskup nawiązał do Jubileuszu 400-lecia śmierci św. Stanisława Kostki, kontynuując tym samym szerzenie jego kultu na skalę całej Polski.

„Dziękowałem Bogu, jak tylko potrafiłem serdecznie, przez ręce Matki Najświętszej za św. Stanisława Kostkę, za gorącą wiarę dzisiejszego Ludu Bożego Mazowsza, za społeczny hołd złożony Ojcu Niebieskiemu w naszej diecezji 19 i 20 sierpnia w rocznicę 400-lecia śmierci św. Stanisława Kostki. I prosiłem zarazem naszą Królową, Panią, Orędowniczkę i Matkę, byśmy nauczyli się miłować Ją na wzór naszego Patrona, ażeby tak, jak Jemu, zechciała i nam okazać swojego Syna, naszego Zbawcę, Jezusa Chrystusa.”⁶²

Trwając w tej atmosferze doniosłych przeżyć i wdzięczności Bogu za wspianego duchem Świętego z Rostkowa, Kościół w Polsce otrzymał kolejny dar w postaci decyzji Świętej Kongregacji Obrzędów, która 6 grudnia 1967 r. zatwierdziła tekst litanii do św. Stanisława Kostki.⁶³ Tłumaczenie polskie Litanii

(03.05.1977 r.), Wojnowka (02.02.1979 r.), Smardzewo (02.02.1980 r.), Dębsk (06.06.1981 r.), Rypin (03.05.1982 r.). Po zakończeniu rządów przez bpa B. Sikorskiego żadna parafia do 2010 r. nie otrzymała za patrona św. Stanisława Kostkę. Jedyne tegoż patrona otrzymał kościół filialny w Szczytnie par. Krysk za rządów bpa Zygmunta Kamińskiego (matka Świętego Małgorzata Kostka z domu Kryskich pochodziła z Kryska).

⁶¹ B. Sikorski, Słowo ..., dz. cyt., s. 140. Zob. W. Gapiński, Działalność pastoralno-katechetyczna bpa B. Sikorskiego, „Studia Płockie”, t. VII (1979), s. 74.

⁶² Tamże, s. 141.

⁶³ Zob. Reskrypt Świętej Kongregacji Obrzędów z 6. XII. 1967 r. Prot. N. 36/967 podpisany przez kard. Arcadiusa Larraona i abpa F. Antonellego. SACRA RITUUM CONGREGATIO, utendo facultatibus, a Sanctissimo Domino Nostro PAULO Divina Providentia PAPA VI sibi tributes, exhibitum schema Litaniarum, in honorem Sancti Stanislai Kostka, diligenter revisit et accurate emendavit, atque, prouti in adnexo exemplari prostate, probavit ac adhiberi coecessit iuxta preces: servatis de cetero omni-

do św. Stanisława z łacińskiego tekstu aprobowanego przez Kongregację Obrzędów zatwierdził bp Bogdan Sikorski 12 stycznia 1968 roku.⁶⁴

Dopełniając obraz po omawianych wielkich obchodach należy wspomnieć o trwałej pamiętce wielkiego jubileuszu ku czci św. Stanisława Kostki. Stał się nią album dokumentacji fotograficznej, zawierający wydarzenia religijne z 19 i 20 sierpnia 1967 roku w Przasnyszu i Rostkowie. Album niniejszy w imieniu bpa plockiego przesłano Prymasowi Polski 4 marca 1968 roku Kard. S. Wyszyński wystosował w związku z tym pismo z podziękowaniem, w którym czytamy m. in: „Choć te piękne fotografie są dowodem wzrokowym obecności rozmodlonych tłumów, to jednak nie oddają one samych niezapomnianych przeżyć religijnych, jakie były udziałem przeszło pięćdziesięciu tysięcy wiernych z całej Polski z kilkudziesięcioma Biskupami na czele. Są też pięknym przekazem historycznym dla potomności, która będzie się budować wciąż ku św. Stanisławowi, w naszych trudnych czasach”.⁶⁵

W czynionej refleksji trzeba też podkreślić włączenie się w ten religijny nurt uroczystości młodzieży polonijnej z różnych krajów Europy, zebranej w kościele św. Andrzeja na Kwirynale w Rzymie. Bp Władysław Rubin odpowiedzialny za duszpasterstwo polskich emigrantów, przesłał diecezji plockiej pozdrowienie od tamtejszej młodzieży i zapewnienie o duchowej i nadprzyrodzonej łączności z Rodakami, zebranymi na uroczystościach w Rostkowie.⁶⁶ Biskup plocki odpowiedział na te słowa zapewnieniami o naszej modlitewnej pamięci w intencji młodzieży polonijnej na emigracji.⁶⁷ Ta pamięć rodaków żyjących w innej kulturze i systemie była bardzo cennym głosem dla młodzieży w Polsce.

Zakończenie

Troską Kościoła jest troska o młode pokolenia, które zdecydują w przyszłości o jakości życia społecznego i religijnego. W nurt oddziaływań paster-

bus rite servandis. Quibuslibet contraries nihil obstantibus. Ex Aedibus S. Rituum C., die 6 Decembris 1967.

⁶⁴ Zob. Sprawy Liturgiczne. Pismo Nr 200/68, MPP 12 (1967), s. 272.

⁶⁵ Pismo Jego Eminencji Najdostojniejszego Kardynała Prymasa z okazji złożenia albumu z Uroczystości Stanisławowych w Rostkowie Nr 715/68/P z dnia 12 marca 1968 r., „Okólnik Nr 7/68 Kurii Diecezjalnej Plockiej”, s. 44. Zob. MPP 3-4-5 (1968), s. 90-91.

⁶⁶ Telegram biskupa Rubina do biskupa plockiego (17. VIII. 1967), Katolicka młodzież polska różnych krajów Europy, zgromadzona przy grobie św. Stanisława, łączy się z młodzieżą w Kraju w 400-lecie śmierci Świętego Patrona. Zob. „Okólnik Nr 17/67 Kurii Diecezjalnej Plockiej”, s. 144.

⁶⁷ B. Sikorski, Słowo Arcypasterskie po uroczystościach międzydiecezjalnych ..., dz. cyt. Wdzięczni za wyrazy nadprzyrodzonej wspólnoty polskiej młodzieży z różnych krajów Europy, zgromadzonej u grobu św. Stanisława Kostki, z rodakami w Kraju wielbiącymi Boga w rodzinnym Rostkowie naszego Św. Diecezjanina w 400-lecie Jego śmierci, modlimy się gorąco o błogosławieństwo Boże dla wszystkich Polaków. Bogdan Sikorski, Biskup Plocki. Zob. „Okólnik Nr 17/67 Kurii Diecezjalnej Plockiej”, s. 144.

skich na postawy religijne młodych wpisuje się w sposób znaczący w Kościele powszechnym, a w sposób szczególny w Kościele płockim, kult św. Stanisława Kostki. Dotychczas nie podjęto szczegółowej analizy Uroczystości Stanisławowych poświęconych 400-leciu śmierci św. Stanisława Kostki i ich wpływu na ożywienie duszpasterstwa młodzieży i dzieci. Nie dokonano też próby przeprowadzenia głębszej analizy zakresu organizacyjnego omawianego jubileuszu, jego programu, sposobu realizacji i osiągnięć duszpasterskich. Podjęcie tego tematu ma swoje uzasadnienie również w tym, że Święty pochodził z ziemi mazowieckiej, czczony był i jest na całym świecie, a w Polsce jest jedynym Patronem dzieci i młodzieży. Należy on do najbardziej znanych i ulubionych świętych od najmłodszych lat życia. Stąd podtrzymywano tridua lub nowenny przed Uroczystością św. Stanisława Kostki, przybliżając w tych dniach postać Świętego, jego duchowość, aktualność jego wzoru do naśladowania, drogę do świętości. Przygotowywano stosowne katechezy, drukowano obrazki z jego podobizną, a w książeczkach do nabożeństw zamieszano tekst litanii i modlitw za wstawiennictwem św. Stanisława Kostki.

Ranga uroczystości jubileuszowych przeprowadzonych w roku 1967 zobowiązuje do szukania odpowiedzi, w jakim zakresie zostały spełnione oczekiwania Kościoła w ożywieniu i pogłębieniu wiary i więzi z tymże Kościołem.

W niniejszej pracy dokonano analizy warunków, w jakich funkcjonował Kościół polski w latach systemu komunistycznego. Był on dotkliwie szykany, inwigilowano wszelkie formy działań duszpasterskich. Zdelegalizowano ruchy i stowarzyszenia katolickie, zabroniono zrzeszania się wiernym we wspólnotach modlitewnych, charytatywnych czy społecznych. Dotyczyło to również młodzieży i dzieci. W sposób szczególny nie pozwalano, aby Kościół miał wpływ na wychowanie i postawy moralne młodego pokolenia. Usunięto religię ze szkół, przyglądano się uważnie działaniom księży wśród młodzieży. Dlatego podjęta analiza wszelkich prób i sposobów formacji chrześcijańskiej młodego pokolenia jest uzasadniona i potrzebna.

W oparciu o dostępne materiały źródłowe i archiwalne oraz przeprowadzone badania należy stwierdzić, że postawa papieży Jana XXIII i Pawła VI podkreślających wielkie znaczenie św. Stanisława Kostki w historii Kościoła polskiego wpłynęła na nadanie rangi międzynarodowej obchodom 400-lecia śmierci Świętego. W Polsce do nadania tak imponującego wymiaru Jubileuszu przyczynił się ówczesny prymas Polski kard. Stefan Wyszyński i biskup płocki Bogdan Sikorski. Biskup płocki kierowany inspiracją prymasa, jak również swoim doświadczeniem pasterskim, zdał sobie sprawę, że nadarżającą się sytuacją do wzmoczonej działalności wśród młodzieży jest zbliżające się 400-lecie śmierci św. Stanisława. Wykorzystując swoje umiejętności organizacyjne i podejmując życzliwą współpracę z Episkopatem Polski, jak i z duchowieństwem, biskup dotarł z ideą dynamizowania młodych wokół ideałów św. Stanisława Kostki zarówno do najmniejszych parafii swojej diecezji, jak też do wszystkich diecezji polskich. Centralne ogólnopolskie

obchody jubileuszowe stały się manifestacją dynamiczności młodych w Kościele, jak również ukazały troskę Kościoła o młodych.

Z badań nad Ogólnopolskimi Uroczystościami 400-lecia śmierci św. Stanisława wynika, że towarzyszyła im ogromna praca duszpasterzy i zaangażowanie wiernych, zwłaszcza młodzieży. Było to bowiem wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla Kościoła powszechnego, a zwłaszcza dla diecezji płockiej. Powstały kolejne pytania o formy i metody pracy duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą.

Praca niniejsza w oparciu o dostępne materiały źródłowe ukazuje niedoceniony okres inicjatyw płockiego biskupa Bogdana Sikorskiego w zakresie duszpasterstwa młodzieży i zaangażowania w rozwój kultu św. Stanisława Kostki. Podjęty temat domaga się uwzględnienia wielu ważnych innych jeszcze działań biskupa wynikających z troski o młodzież i kult Świętego. M. in. za jego rządów erygowano 8 parafii św. Stanisława Kostki, biskup sprowadził 27 relikwii Świętego i ofiarował parafiom miejskim, aby służyły ożywieniu duszpasterstwa młodych. To domaga się dalszych studiów i analiz. Jednocześnie powstaje pytanie, na ile omówione w pracy inicjatywy pasterskie wpłynęły na dalszy kult św. Stanisława w diecezji płockiej. W jakich metodach pracy z młodzieżą ma on swe zastosowanie, czy też jakie nowe formy kultu zostały wypracowane. Mam nadzieję, że prace badawcze zasygnalizowanych zagadnień będą kontynuowane.

Summary

The Popes, John XXIII and Paul VI, often emphasized the great significance of Saint Stanislaus Kostka in the history of the Catholic Church in Poland. Their interest and positive attitude affected the fact that the celebrations of the 400th Anniversary of Saint Stanislaus Kostka's Death soon became recognized worldwide. In Poland the most involved in that outstanding event were Cardinal Stefan Wyszyński, the contemporary Primate of Poland, and Bishop of Plock, Bogdan Sikorski.

Not only did Bishop Sikorski skillfully manage to reach the youth from the minor parishes of his diocese but also he encouraged all Polish dioceses communities to launch out into embodying Saint Stanislaus Kostka's ideals. The main celebration of the Jubilee in Przasnysz and Rostkowo on August 19-20th 1967, which attracted 37 bishops and the congregation of over 50,000, became the manifestation of the position of young people in the Church and proved how much care the Church took of the youth.

According to the thorough research of the 400th Anniversary of Saint Stanislaus Kostka's Death celebrations, enormous work was done and great efforts were put into by the priests. Also the amazing commitment of the youth was observed and highly appreciated. At that moment the questions about forms and methods in further pastoral work with younger generations occurred.